

PINDAROS

1. ISTHMOSI ÓDÁJA A THÉBAI HÉRODOTOSNAK, A KOCSIVERSENY GYŐZTESÉNEK.

Pindarost megbízták volt a keosiak, hogy írjon hymnust a délosi Apollonra. Mielőtt e megbízásnak eleget tehetett volna, közbejött a thébai Hérodotosnak az isthmosi versenyeken nyert kocsi-győzelme (Kr. e. 458.), melynek dicsőítésére szintén őt kérték fel a Hérodotoshoz tartozók. A thébai költő hazája iránti kötelességének tekinti, hogy a keosi megbízásnak eléje tegye Hérodotos ügyét, aki saját kezével hajtotta s vitte győzelemre fogatát, mert nem volt rá pénze, hogy e célból külön kocsihajtót szerződtessen. Úgy látszik, a jómódú thébaiak erre gúnyos megjegyzéseket tettek; ezért veszi őt védelmébe a költő, érdemül tudva be, hogy a mythikus kor híres lóhajtóinak, Kastornak és Jolaosnak példáját követte. Megemlékezik Hérodotos atyjáról, Asópodórosról is, aki a plataiai ütközet után beállott zavarokban sok viszontagság után Thébából Orchomenosba vonult.

Thébe, arany-paizsos szülőanyám te!
Nincs nekem a te ügyednél fontosabb,
Bérces Délos, melynek időm' oda szántam,
Rossz neven ezt ne vegye!
5 Drágább a jónak, mint a szülő, lehet-é?
Phoibos földje,¹⁾ bocsáss meg! Az Ég ha segít,
Ezt is, amazt is teljesítem szívesen,

A víz-ölelte Keosban járva táncát
Fürtös Apollon-uramnak a hajós
Néppel, s Isthmost zengve a tengeri ár közt,
Amely az ünnepein
Kadmos-fiaknak²⁾ hat koszorút ada már
Díszeiül honomnak, ahol született
Hős fia Alkménának, a félni nem tudó;³⁾

Az, akitől egykor remegett Geryón bős ebhada,⁴⁾
Ámde a quadriga-győztes Hérodotos akarom ma zengenit,
Aki sajátkezűleg kormányzá a gyeplüket: őt
Kastórral együtt vágyom azért
Vagy Joláossal dicsérni.⁵⁾
Nem volt ezeknél Lakedaimón s Thébe szülőtti-közt
Külömb a lóhajtásba' senki.

1) Délos szigete.

2) A thébaiaknak.

3) Héraklész.

4) Geryon hármastestű óriás, kinek marháit Héraklész — Eurysthus parancsára — elhajtotta.

5) Kastor Zeus fia Lédától, a mythikus kor híres lóhajtója. Joláos a thébai Amphitryon és Alkmene fia, Herakles féltestvére.

Sok diadalt is arattak a versenyekben,
 S ékesíték tripusokkal házukat
 És arany vázákkal, arany poharakkal.
 25 Illatozó koszorút
 Sokat nyerének. Fényesek érdemeik
 Meztelen futásban a pályateren
 Vagy ha nehéz fegyverben futnak pajzsosan.

Hát a kezükből a dárda hogy' röpüle!
 S messze hajtva süvölte a kőkorong!
 Nem volt pentathlon;⁶⁾ valahány viadal volt,
 Annyi a pályadíj is.
 Hányszor jelentek meg, fejüket sűrű lomb
 Diszítván, Dirkének az árjainál,
 35 Hányszor az Eurótásnak⁷⁾ árnyas partjain!

Joláos, a sárkánytul eredt ivadéknak⁸⁾ földije,
 S Kástor, az achai nép közt, aki Therapna⁹⁾ magas várát lakod,
 Légyetek üdvöz! Im' én Poseidónt, Isthmos szent ligetét
 Vezem lantomnak húrjaira
 S Onchéstosnak¹⁰⁾ partvidékét,
 S e férfi ünnepén fennen dicsérem a boldog apát,
 Az irigylendő Asópodórost,

S Orchomenos¹¹⁾ honi földjét, amely egykor
 Őt befogadta a szörnyű vész idején,
 45 Mérheteretlen tengeri árban amint már
 Süllyedezett a hajó.
 De im' e törzsnek hajdani csillaga most
 Régi fényében ragyog újra reá,
 Aki megállta a bajt, az óvatosb leszen.

50 Teljes erőből erényre aki tör
 S munka se, költsékezés se sok neki,
 Illik irigység nélküli szívvel adóznunk
 Néki dicséreteket.
 Könnyű ajándék nagyszerű küzdelemért
 A költőnek jó szava, mely a dicső
 Tettet emelve a közüdvnek áldoz.

Minden munkáért jól csik a jutalomdíj
 Pásztornak, madarásznak, földművelők s halászok népének.

⁶⁾ *Pentathlon*: ötös küzdelem (futás, ugrás, birkozás, diskosvetés, öklözés). Csak az kapott jutalmat, aki mind az ötben győzött.

⁷⁾ *Dirke*: Theba folyója, *Eurótás* Spártáé.

⁸⁾ A thébaiak a Kadmosztól elvetett sárkányfogakból eredtek.

⁹⁾ *Therapnai* lakón város nem messze Spártától.

¹⁰⁾ *Onchéstos* boiotini város a Kopais-tó partján, ahol szintén tartottak versenyjátékokat.

¹¹⁾ *Orchomenos* ősrégi boiotiai város, melynek romjai ma is láthatók.

A kínos éhségtől szabadulni törekszik mind, aki él,
 S ki versenyekben, háboruban
 Szerze hírnevet magának,
 Legszebb jutalmul kapja polgár s idegen ajkairól
 Dicséretük kedves virágát.

Ám bizony illik a földrázó Poseidónt,
 A röpülő fogatok védőurát,
 Szomszédunkat, áldani hálaszavunkkal,
 Fiaid', Amphitryón,¹²⁾
 Tisztelni és a minyasok mezejét,¹³⁾
 Démétér eleusisi szent ilgetét
 És Euboiá sokszor befutott terét,

S Prótesilás¹⁴⁾ phylakéi templomáról,
 Mellyet Achája emelt, zeng még dalom.
 Hány remek sikert ada Hérodotosznak
 Hermes a versenyein!¹⁵⁾
 Mind dalba szőnöm szűkre szabott az idő;
 És gyakran ép' az, szó amiről nem esik,
 Szébb gyönyörűségben fűröszti a szívet.

Hát érje meg, hogy a szépszavu Pieridáknak¹⁶⁾
 Szállva magasra a szárnyán, Delphi s Olympia lombkoszorúval
 Megrakodottan emelje még dicsőbbre Théba hírét,
 Ám aki otthon kincseln ül
 És a mások járadalmait
 Gúnyolja, nem gondolja meg, mily dicselcn' adja oda
 Leikét Hadésnek tartozásul!

CSENGERY JÁNOS.

¹²⁾ Heraklest és Joláost.

¹³⁾ A minyasok Orchomenos ősi lakói.

¹⁴⁾ Prótesilás vagy Prótesiláos a thessaliai Phylake királya elszántan elsőnek ugrott ki a partra a Trója ellen hadat vivő görögök közül, bár tudta a jóslatot, mely szerint az először partra lépő lesz a harc első áldozata is. Csakugyan ő esett el először. Ifju felesége, Laodameia addig könyörgött az istenekhez, míg azok három órai időre visszaengedték hozzá elesett férjét Mikor ismét el kellett válniok felesége is megvált az élettől.

¹⁵⁾ Hermes isten (Mercurius) a versenyek fővédője és a győzelem adója.

¹⁶⁾ A muzsáknak.